

Taxa postala
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET“ a transilvaniái és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Redac-
tor responsabil—Felelős szerkesztő:
Jámbor Ferenc. Administrator dele-
gat si girant responsabil—Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar—Tulajdonos: Fraternitas S. A.
R. de Editură, Registrat publica-
tionalor perioade No. 43. Dos. 889—
1938. Tribunalul Cluj, Secția III
Kedd, június 21.
1938—5993. Szíván 22.
XXI évt., 135. szám.

Károly király és Kemál Atatürk történelmi találkozója a Boszporuszon

Tatarescu királyi tanácsos tárgyalásai Londonban Halifax angol külügyminiszterrel
Az angol-román viszonyban nagyjelentőségű gazdasági és politikai
tárgyalásokat kezdeményezett Tatarescu Londonban

Bucuresti, június 20. A királyi udvar
minisztere ma a következő hivatalos köz-
leményt hozta nyilvánosságra:
„Június 17-én délelőtt 10 órakor Károly
király öfelsége a „Lucafărul“ jacht fe-
delzetén elindult a Boszporusz felé. Június
18-án, délelőtt 10 órakor Buuk Defe köz-
ségénél felszállt a jachtra Dzselaal Bajar
miniszterelnök és Rüsszi Arras török kül-
ügyminiszter, akik elkísérték az uralkodót
Istanbulig.

Június 19-én délután két órakor Ká-
roly király öfelsége a Savarona elnöki
jacht fedelzetén megheszélést folyta-
tott Kemál Atatürk török köztársá-
sági elnökkel.

Aznap este az uralkodó a Lucafărul jacht
fedelzetén vacsorára látta vendégül Dzselaal
Bajar török miniszterelnököt, Rüsszi
Arras külügyminiszterét és Nicolae Luca-
fărulci miniszterét.

A török-román barátság

A „Semnalul“ című bucuresti lap Ká-
roly király öfelsége és Kemál Atatürk
köztársasági elnök eszmecseréjével kapoco-
latosan a következőket írja:

„A Savarona fedelzetén lefolyt megbeszé-
lés bizonyítja, hogy az adott nemzet-
közi helyzetben mennyire baráti kapoco-
latok fűzik egymáshoz Romániát és a török
köztársaságot és érdekeik milyen pon-
tosan illeszkednek egymásba. A román-
török barátság kihangsúlyozása hivatva
van rámutatni arra, hogy a Balkán félsziget-
en két ország összefogása megingat-
hatatlan; ugy Románia, mint Törökország
a béke fenntartásának és Európa e részé-
ben lakó népek viszonya szívélyesebbé té-
telének útján haladnak. Öfelsége Károly
király boszporuszi útjával a román-török
szolidaritás hívívője kívánt lenni. A ki-
rályi gesztus fontosságát nem tévesztheti
szem elől a nemzetközi világ.

A Románia és Törökország közötti ba-
rátsági királyi megerősítést nyert a bosz-
poruszi eszmecserével, amely kifejezése
volt a két államfő és baráti népek béke-
akarátának, valamint az egymással való
együttműködésre irányuló óhajuknak.

Bucuresti, június 20. A Semnalul írja:
Tatarescu volt miniszterelnök, aki isme-
retesen Londonban tartózkodik,

ma megjelent a Foreign Officeban,
ahol Lord Halifax angol külügymi-
niszter hosszú kihallgatáson fogadta
a román királyi tanácsost.

Az audiencia után Sir Wansittart külügyi
államtitkárral, az angol külügyi kormány-
zat közép- és keleteurópai referensével tár-
gyalt Tatarescu.

Az angol sajtó élénken kommentálja
Tatarescu londoni látogatását és tárgya-
lásait.

Egyes lapok rámutatnak arra, hogy Ta-
tarescuval egyidejűleg a fővárosba érke-
zett Sir Reginald Hoare, bucuresti angol
követ is. Más lapok viszont megállapítják,
hogy Hoare londoni látogatása véletlen

csupán, mert az angol követ szabadságra
utazott haza.

A sajtó egy része tudni véli, hogy a
volt román miniszterelnök tájékoztató
megbeszélést folytat, mások viszont meg-
állapítják, hogy Tatarescu eszmecseréi
komolyabb politikai és gazdasági tárgya-
lásokat vezetnek be. Hivatalos helyről ezt
a verziót nem erősítik meg.

Ma este Grigorcea londoni román követ
bankettet rendez Tatarescu tiszteletére. A
banketere meghívást nyert a londoni poli-
tikai és diplomáciai világ számos előrel-

sége. Valószínű, hogy Tatarescu szerdán
fogadja a sajtó képviselőit és nyilatkozik
előttük londoni útjának céljáról. A kül-
földi laptudósítók körében az az általános
benyomás, hogy Tatarescu látogatásának
megkülönböztetett fontossága van. A volt
miniszterelnök csütörtökön Párizson és
Velenoen át visszautazik Bucurestibe.

Mint ismeretes, Tatarescu egy hónappal
előtt Párizsban járt, ahol ugyancsak esz-
mecerést folytatott a francia politika ve-
zető személyiségeivel. Akkori útjának is
nagy jelentőséget tulajdonítottak.

Angol kölesönt kap Románia?

London, június 20. A The Financial Times,
amely a török-angol kölcsönszerződés szöve-
gét sző szerint közli, azt írja, hogy London
most minden erejével azon van, hogy pozíció-
ját a Balkánon is megerősítse.

Tervbevételek tehát, hogy Görögország-
nak, Romániának és Jugoszláviának is
nagyobb kölcsönöket fognak nyújtani,
hogy Kelet-Európában és a Balkánon

Franciaország pénzügyi szerepét részben
átvegye.

A török kölcsönrel kapcsolatban különben
megalapították a félig állami Anglo Turkish
Communités Ltd. társaságot amelynek iro-
dát Londonban és Ankarában állították fel
és amelyek hivatva vannak arra, hogy a szer-
ződés pontozatainak betartását messzemenő-
leg ellenőrizzék.

A Szovjet felhívta Lengyel- országot:

Csehszlovákia megtámadása esetén engedje átvonulni csapatait

Prága, június 20. Diplomáciai körök véle-
ménye szerint a moszkvai kormány felszólít-
ta Lengyelországot, hogy támadás esetén
nyújtson fegyveres segítséget Csehszlovákiá-
nak. A felszólítás azt is tartalmazza, hogy
Csehszlovákia megtámadtatása esetén
Lengyelország engedje átvonulni terüle-
tén a Csehszlovákia segítségére siető
 orosz csapatokat.

Berlin, június 20. Német katonai szakértők
véleménye szerint Szovjet-Oroszország had-
gyakorlati óriási próbamegmozdítás számba
mennek. A hadgyakorlaton harmadfélmillió
fegyveres katoná vesz részt, akiket az orosz-
lengyel határon összpontosítanak és valószínű,
hogy a hadgyakorlatok folyamán egyharmad-
ával fogják emelni a gyakorlatozó katonák
számát.

A rendőrséget az egész ország területén a csendőrség irányítása alá helyezték

A rendfenntartást minden megyében a csendőrlégió parancsnoka
irányítja

Bucuresti, június 20. Az uralkodó — a
Romania című lap jelentése szerint — rende-
letét törvényt irt alá, amely az ország jelenlegi
rendőrségi szervezetében nagyjelentőségű re-
formot valósít meg. A rendelet törvény értel-
mében a rendőrséget mindenütt a csendőrség-
nek rendelik alá; a rendőrség központi vezér-
igazgatósága a megyei csendőrlégiókon át
adja le utasításait a rendőrségnek és a
kerületi rendőrfelügyelőségek csupán ellen-
őrző hatáskörüket tartják meg. A vonatkozó
rendelet törvény a következőképpen hangzik:
1. szakasz. A rendőrségi szervek vezetése
ugy városokban, mint a falvakban a csendőrlé-
gió parancsnokának hatáskörébe megy át.
2. szakasz. A városi rendőrségek személy-
zete a csendőrlégió parancsnokának irányi-

tása és ellenőrzése mellett dolgozik, aki az
egész megye területén felel a rendfenntar-
tásért.

A tartományi rendőrfelügyelőknek joguk-
ban áll a városi rendőrszerveknél inspekció-
kat tartani; e célból szoros összeköttetésben
lesznek a megyei csendőrszervezettel.

A városi rendőrségre vonatkozó levelezést
a csendőrlégió parancsnokai intézik el köz-
vetlenül a rendőrség vezérigazgatóságával.

3. szakasz. A városi rendőrségek igazga-
tását az érvényben levő törvények értelmé-
ben a kveszorok és rendőrfőnökök végzik; a
tevékenység ellenőrzési joga a normális
rendőrszerveken kívül elsősorban az illető
csendőrlégió parancsnokát illeti meg.

Mi vár a „harmadik” pártra az USA-ban

Az Egyesült Államok politikai történe-
tén átfutva, önkéntelenül is az angol ki-
rályság pártpolitikai életének fejlődésére
kell gondolni.

Mint Angliában a múlt század végén,
mikor is a Key Hardy alapította Labour
Party felsorakozott a történelmi pártok
mellé: a whigek és toryk váltógazdálko-
dása folyt, így az USA-ban is két nagy
tradíciójú pártnak, a republikánusnak és
a demokratának uralma huzódik át egy-
mászt váltogatva a történelmen s minden
valószínűség meg van arra, hogy hiven az
angol analógiához, nemsokára számolnunk
kell a harmadik amerikai párt hatalmi
igényeivel is.

A két történelmi amerikai párt célkitűzé-
sei és elvei között az ellentétek távolról
sem olyan lényegesek, mint az angol kon-
servatívok és liberálisok között.

Világnézeti alapvetés és tradíció nem
játszik olyan nagy szerepet az újvilágban,
mint a humanista szemlélet emlíni felnőtt
európai életben. A pártok sokkal inkább
a mindennapi élet gyakorlati célkitűzéseit
ért küzdenek, mint egy szerves világnézet
szülte jogrend megvalósításáért, ami in-
kább európai szemlélet sajátossága. Nem
is lehet csodálni, hogy a pártok célkitű-
zései Amerikában sokszor összefolynak,
gazdasági problémákat gyakorlatozó oly
meg az egyik párt, hogy a másiktól örökl-
ött módszereken nem is változtat semmit.
Igy Roosevelt uralomrajutásakor a Hooper
által konstruált pénzügyi újjáépítési
tervet bővítette ki, hogy a gazdasági élet
újjászervezésének alapjává tegye. Termé-
zetesen erőtetett dolog volna ebből arra
következtetni, hogy ezek szerint a pártok
célkitűzéseiben s ennek megfelelőleg tö-
megeik összeállításában lényeges differen-
ciák nincsenek s valakinek demokrata,
vagy republikánus állásfoglalása csak a
jelöltekhez való szubjektív viszonyának
függvénye.

Ez távolról sincs így. Hamilton és Jef-
ferson kora óta le lehet szögezni, hogy a
mai republikánusok pártfőldjei: általában
az industrializmus, a bankérdekeltségek
védelmére szolgáltak, infláció ellenesek vol-
tak, a konzervatív tekintélytisztelőt és
arisztokrata osztály pártjain állottak —
míg a demokraták inkább a kisembert, az
agrárérdekeltségeket, az adóst, a munkást
támogatták s mint Roosevelt, aki gazdag
családból való származása és az amerikai
arisztokrata iskolákban való neveltetése
dacára a Jefferson-Andrew Jackson-i né-
pi politikának a híve: „man on the street-
nek“, a kisembernek az érdekeit képvisel-
ték.

Még inkább látszik ez a különbség a
nagy gazdasági válság óta. A válság még
fokozottabban kimutatta a politikai har-
cok gazdasági rugóit és az egész ameri-
kai gazdasági élet újjászervezését és az új
társadalmi intézmények megvalósítását
követelte: mint például a munkanélkül-
ség elleni küzdelem s munkásjóléti beren-
dezések intézményesítését, mely eddig is-
meretlen fogalom volt az amerikai társa-
dalomban.

A szociális biztonság intézményes meg-
valósítása került a krízis folytán a meg-
oldandó problémák középpontjába és ez
a sarkköve a politikai fejlődések tovább-
alakulásának.

Mi késeltette ennek a problémának a
felmerülését ily soká éppen az Egyesült
Államokban, ahol az ember a legmagasabb

származott
egyikolt
sh apja

A Semnalul értesít
amerikai multimillio
elrabolták és meg-
ek, romániai száma
el ma is az amerikai
Bercu Cheis-nak hív-
ban 17 éves korában
összeköttetést tartot
ben arra kérte őket
gyűljön fel súlyos
alatt megszakadtak

Cal, a kis Jimi Cash
se egész Amerikában
Remélik, hogy a
rettenteni a példák
szék négy perces ta-
neg a verdiktet. Az
vetkezőket mondotta
yü tettet követett el
filmnyre nem hivata-
lélet kihirdetése után
tudósítója előtt,
a halált az örökös
sorsa figyelmeztetés
szédítene a pénz.

tó háboruban
belin

A buzau repülőraj
vet Nicolae repülő-
vezeteli, április 8-án
utatására expedíciók
ekbe, de sikertelenül
an egy páztorfiu a
megtalálta az össze-
ek roncsai közül elő-
és a megfigyelő hoi-

z áprilisban
ui repülő-
et

A szovjet-mandzsuri
dzség közelében ma
dszu járórt gépfegy-
harminc gyalogosból
patrul között husz
kezdődött, majd
eket kapott és harci
hással szemben. A
al vittek egy előtt

sszetűzés
an határon

szovjet-mandzsuri
dzség közelében ma
dszu járórt gépfegy-
harminc gyalogosból
patrul között husz
kezdődött, majd
eket kapott és harci
hással szemben. A
al vittek egy előtt

vezetik ki
községek
stereit

alinescu belügymi-
pontjaiban módosi-
formtervezet. A
közigazgatási tar-
k egyetemet vég-
omoki rangot elért
ítást nyert, hogy a
kívül törvényható-
városok maradnak
esti és Brăila.
y kihirdetésétől szá-
l a prefektusok és
izsgálói a községek
egyék és községek
es módosítások ér-
ki-hirdetése után
polgármestereinek

LUJ NYOMASA
RIMAT

technikai apparátust és a legfejlettebb civilizációt teremtette meg?

Rövid történelmi visszafilantás megadja a választ. Az amerikai történet tulajdonképpen egy nagy nyugat felé vándorlás. A záródok ősök és nyomukban a kivándorlás különböző hullámai nyugatnak vágta át az óceán s az újvilág parti telepein megalapozták honukat, magukkal hozva óházjuk jogi és társadalmi intézményeit. Ezek az intézmények szükségesszerűen alá voltak vetve a gazdasági válságok pusztításainak és a nép egy részét időnként a megpróbáltatások martalékául vették. A krízisek sújtottai Európában általában szervezkedéssel igyekeztek sorsukon segíteni és politikai jogok tágitásaiért küzdve oly irányba igyekeztek terelni a társadalmi fejlődés menetét, hogy a krízis éveit minél elviselhetőbbek legyenek a válság sújtottai számára. Így jött létre Európa szocializmus haladottabb országaiban, így Németországban már a Bismarck-éra kezdete óta a szociálpolitika intézményes kiépítése. Angliában a választójogért folytatott harc lassanként érő gyümölcse, mely szintén nagy szociális intézményeket teremtett.

A világháború alatt Amerika, mely eddig tőkimport ország volt, s főleg Angliának volt eladósodva, egyszerre a világ-gazdaság élére tört s hatalmas új piacokat hódított meg, s ugyanakkor lezárta a partjait a világ népfellegelének beáradása elől s olyan gazdasági jólétet teremtett, hogy az optimista amerikaiak szentül hitték, hogy országukra nem érvényesülhetnek a krízisjártá világ gazdasági törvényei.

A gazdasági válság kiborbanása Amerikában is rámutatott arra, hogy a gazdasági élet törvényszerűségei alól még olyan hatalmas anyagi tartalékokkal rendelkező ország, mint Amerika, sem függetlenítheti magát.

Ezzel a feladattal kellett Roosevelt kormányának megküzdenie, s ez hatalmas áldozatok, a pénz értékének majdnem felére való csökkentése, az idáig csaknem ismeretlen állami intervenciók kiépítése után nagyrésztben sikerült is.

Ezen elvek alapján jött létre Roosevelt nagy intézményei, az intézményes munkanélküli segélyezés, a szociális gondoskodás, a hitelélet szervezés ellenőrzése az ifjúság munkatáborosítására, a hatalmas állami közmunkák, a kontinens természetesen erőforrásainak tervszerű kiépítése, a mezőgazdaság fokozott érdekvédelmének elismerése s a munkásszervezkedés szükségességének deklarálása.

Ezek az intézmények lényeges részeivé lettek az amerikai életnek. Sok intézményt átmeneti jelleggel alapítottak, de később szerves részévé lett a nemzeti életnek. Hogy a Roosevelt szülte fiatal bürokrácia tapasztalatlansága, s a nagytőkés elemek ellenségeskedése, ma már a roosevelti adminisztráció népszerűségét lassanként aláásták, ez nyilvánvaló s kétségtelen, s hogy az újabb krízis ellen védekezni nem tudó elnök — kinek mozgásszabadságát az alkotmányvédelem elveit hangoztató Felsőbb Biróság megköti — nem örvend régi tekintélynek.

Új erők törnek előre, egyrészt a republikánus párt szociális célkitűzésekkel hevített ifjú csoportja, mely akarja változtatni azt, hogy a GOP (a Régi Nagy Párt: a a republikánus párt népszerű elnevezése) a Szabadság Ligának, Amerika plutokratái szövetségének az eszköze legyen. Másrészt a gyorsan előretörő Ipari Munkás Szervezetek Bizottsága, mely az Amerikai Munkás Szövetség konzervatív jellegét akarja megreformálni, s az erősödő farmcsoportok azok, akik az amerikai politika életét a jövőben vezetni fogják.

Így a harmadik párt alapítási kísérlet, mely a múltban csak lokális sikereket aratott főleg Középnnyugat agrárországaiban, a haladó államok, így Wisconsin területén a jövőben nagyobb érdeklődésre tarthat számot.

Ha a régi agrárellenzéki vezérek családjából a La Folettek közül való fiatal pártvezér, ki végre kitűzte a harmadik párt zászlaját, meg tudja találni a haladó demokrata és republikánus fiatalokkal a kapcsolatot s Lewis szervezetét is oldalára állítja, akkor az amerikai politikai életben régóta kikértó nagy munkás- és farmerpárt a legközelebbi öt esztendőben

átveheti a hatalmat s levonhatja végső következményeit is annak az építőmunkának, melyet Roosevelt kezdett el: két fronton harcolni: egyrészt megszervezni az ország dolgozó elemeinek korszerű érdekvédelmét és a nemzet erőforrásainak terv-

szerű kialakítását. A reakciós erők előjogait, amelyek ma is vétőt tudnak vetni a néppolitika érvényesülésének az Amerikai Egyesült Államokban. (m. j.)

Jeruzsálemi beszélgetések

4. JIZCHAK GRÜNBAUM: Államhatalomra van szükségünk

A lengyelországi zsidóság egykori, harcos vezére a zsidóság galuti sorsáról és a cionista politika jövőjéről

Jeruzsálem, május végén. Az egykori oroszán szelid-fá:adt beletördéssel viseli sorsát.

Furcsa. Jeruzsálemben ül egy hivatalban s markáns, kemény feje, villogó szeme, borzas haja és élesen kiugró kecskeszakállja, ez a rengeteg erőt, dacot és melegséget sugárzó arc a jeruzsálemi hivatali négy fala között, — olyan, mint oroszlanfej a kretreben.

Zsidó minisztérium és a hivatal és Jizchak Grünbaum zsidó miniszter itt. Jeruzsálem-

is a varsói belügyminisztérium irattárában. Kötelezvény, amelyben Jizchak Grünbaum megfogadja, hogy soha többé nem fejt ki politikai ténykedést Lengyelországban. Soha többé!

A néptribun

Előbb megtanította a zsidókat harcolni. Harcolni jogukért és szabadságukért. Megteremtette a zsidó népkisebbségi politikát. Szemvédő milliók nevében beszélt a lengyel parlament tribünjéről. Ilyen bátorsággal még nem beszélt zsidó képviselő és nem harcolt kisebbségi politikus.

— Az a nemzet, mely elnyomatásból emelkedett fel és szabadságát mások elnyomatásán akarja fenntartani, vissza kell, hogy omljon a szolgasorsra.

Félelmetes szavak voltak és félelmetes név lett a Jizchak Grünbaum a lengyel politikai életben. Sok volt ez a lengyeleknek, sőt a zsidóknak is. A szegény nép vállaira emelte, de az asszimilációban hívők és a féltőszívűek serege gyűlölte.

Rajongók és gyűlölők tömegén át ivelődt Grünbaum csodálatos politikai pályafutása az első zsidó parlamenti klub megteremtésétől, választási sikereken és parlamenti viharokon, a lengyelországi zsidóság bátor politikai küzdelmének legemlékezetesebb mozzanatain keresztül — szédültes magasságba.

Ovták, figyelmeztették, szidalmazták, fenyegették — nem használt.

A kormány tagjai idegesen feszengtek a bársonyszékben, ha Grünbaum a tribünre lépett. Egyre kellemetlenebb volt ez a zsidó. Mindent megpróbáltak már a letörésére, elnémitására. Lengyelek és zsidók egyaránt. Nem használt. Bátorsága, ereje és népszerűsége tovább lendült.

Zuhanás a magasból

A zuhanás tragikus volt. A bénító csapás onnan érte, amerről legkevésbé várta. Letartóztatták a fiát. Fiát, aki elrugaskodott apja eszmévilágától és más politikai utakon botorkált. De akit ő apai szívvvel szeretett.

Grünbaumnak választani kellett fia és a politikai harc között. Vagy aláírja a nyilatkozatot, amit eléje raktak, hogy övékre visszavonul a lengyel politikai élettel, — vagy tárnába vetik a fiát, ahonnan élve nem kerül ki többé.

Jizchak Grünbaum a fiát választotta. Az apai szív legyőzte a politikust.

A sebzett oroszán elment Jeruzsálemba.

El Európától!

Jeruzsálemben a társadalmi béke örhélyén áll most. A Szochnut Hajehudi munkügyi osztályának vezetője. Munkaadók és munkások között tartja és egyengeti a békét. Bölcsek türelem és sok tapintat kell ehhez. És az egykori oroszán, a hajdani néptribun — a béke és türelem, a kiengesztelő bölcsesség embere lett itt.

Nem harcol többé. Mosolya atyai mosoly. Szava bölcsek tanítás:

— Történelmi átmenet ez a kor, amelyben most élünk. Nem hiszem, hogy tartósabb volna a mult századbeli reakciónál. De a mi politikai eszmévilágunk ebben az átmeneti időben sem lehet más, mint a jog és szabadság gondolata...

— Történelmi utunk iránya mindenesetre megváltozott. El Európától! Vannak országok, ahol még védekezni tudunk és országok, ahol már védekezni sem tudunk. Ahol társadalmi megpróbáltatásoktól félnek az uralkodó körök, ott nem tudnak védekezni a zsidók. Ahol még sokan vannak, nagy tömegekben élnek és léteznek gazdasági pozíciók, amelyekben többé-kevésbé szükség van még rájuk, ott vannak még barátaink, kiadóbarátok — védekezhetnek. De egy része ezeknek

a zsidóknak is el kell, hogy menjen.

— A két kategória között csak az a különbség, hogy az első számára nincs más út, mint az exodus, a másiknak pedig csak egy része kell, hogy rálépjen a kivonulás útjára, mialatt a maradék rész védekezhet. A védekezés pedig nemcsak azoknak kérdése, akik maradhatnak, hanem azoké is, akik elmennek. A védekezés teszi lehetővé a kivándorlást rendezett szabályozással, megakadályozza annak anarchisztikus elfajulását.

A védőfal

Nyilván Lengyelországra célzott Grünbaum, amikor ezt mondta. Beszéd közben kissé elkomorodott, mintha az emlékei között keresgélne, majd kis szünet után így folytatta:

— Hol is tartunk? Igen... En mindig így képzeltem el a mi cionista galutpolitikánkat: regard a harcban. Védőfal azok számára, akiknek menniük kell. Lengyelországban már a háború előtt megkezdődött a zsidók kiszorításának folyamata. És tudtuk, hogy ez folytatódni fog akkor is, ha megalakul a lengyel állam. Védelmi vonalat húztunk — ez volt a

Junius 15-én nyílt meg
Remeten
(jud. Bihar) a
**Ládner-féle ort.
kóser penzió**
Szezon szeptember 15-ig. Érdeklődni:
LADNER, Oradea, P. M. Viteazul 10 sz.
Telefon 16-84.

politikánk, amelyet a demokratikus lengyel államfő-mára, a többi szabadelvű és kisebbségi erőkkel való együttes küzdelemre építettünk. Ez a védelmi vonal, sajnos, megdőlt a reakció győzelmével. Egyedül maradtunk. Az egyetlen nyitott út ma — az exodus. Ami nem jelenti azt, hogy a védelmi küzdelem szükségtelemé vált. A reakció hanyatlásával újabb aktuálisává válik.

Abból az apropóból indult ki ez a beszélgetés, hogy Grünbaum kényszerült az ablakon. Egy fiatal ember haladt át az utcán és kezével élénken integetett valamin, amiből Grünbaum megértette, hogy talált munkát. Bécsi menekült. Apja lengyel zsidó volt. Egyike azoknak, akik az asszimiláció rohamaikat vezényelték annak idején a népkisebbségi fronton harcoló Grünbaum ellen. Bécsből kiűzött fiának ugyanaz a Grünbaum szegzett most munkát Jeruzsálemben.

Viztorony — őrtorony

A galutpolitikai kép lassan elmosódik a beszélgetés folyamán. A cionista politikáról van szó. A tónus egészen más. Most már a cionista miniszter beszél. Megfontoltan kimértén. És mialatt halljuk a szavát, eszünkbe jut a régi Grünbaum. A kongresszusi ellenzék vezetője. Weizmann kiméltelen ellenfele. (Volt idő, amikor a szerény érintkezés is megszűnt közöttünk)... És egy jelenet a legutóbbi zürichi kongresszuson, amikor Weizmann az elnöki székéből átszóltott Grünbaumnak: Jizchak! És Jizchak helyeslően bologott vissza „Chaim“-nak. Megértették egymást.

Most ezt mondja:
— Weizmannnak igaza van. A zsidó államot el kell fogadnunk akkor is, ha nem is adják nekünk az egész országot. Államhatalom nélkül nem juthatunk előre... A helyzet megváltozott. Hamarabb érkezünk el a döntő pillanathoz, mint ahogy gondoltuk.

— 1936 előtt, ha új kolóniát építettünk, viztoronyt állítottunk a közepére. Ma az őrtorony az első, központi épület. Szimbólum ez!... En nem hiszem, hogy vége a terrornak. Sokáig eltarthat még, ha nem változik meg gyökeresen az uralkodó rezsim. Ebben a harcban bebizonyosodott, hogy gyorsabb fejlődésre és államhatalomra van szükségünk. Az európai helyzet olyannyira súlyosbodott, hogy Erec Jiszráelben rövid időn belül meg is tudjuk teremteni a zsidó államot.

Nem befejezés, hanem új kezdet

— Ha kettéosztják az országot, a létesítendő két állam között versengés lesz. Győzni az fog, aki jobban tud majd lépést tartani a fejlődéssel. Ebben a versengésben megváltozik a két nép egymáshoz való viszonya is...

— De bármilyen is történjen az elkövetkező években, az csak egy etap lesz a mi megújításunk folyamatában. Palesztinának Erec Jiszráelből alakulásában. Nagy hiba volna azt hinni, hogy ez a mi befejezése és a cionista folyamat vége. A zsidók galuti helyzete indította el ezt a folyamatot és ugyanez a helyzet nem engedi, hogy most véget érjen. Az új etap azt jelenti, hogy szervezett államhatalom leszünk. Fejlődésünknek nem vége, hanem új kezdete ez.

Az Ussischkin-uccán jártunk már, amikor a Szochnut épületéből kijövet az utolsó szavakat mondotta Grünbaum. Bet Hakerem domboldalán már alábukott a nap és Rechavja uccára ráborult az alkony. Virágokerttel övezett ház elé értünk. Grünbaum felemelte sétatáborját és vidáman bekopogtatott az ablakon.

— Most kikapok a feleségemtől — mondja rosszat sejtve, — mert elbeszéltek a vascsoraldót.

De máris bátor bucsuszóval titi el a gyöngéd-félnék beszédet:

— Még látjuk egymást a zsidó államban!
DANZIG HILLEL

Az ország legjobb gyógyfürdője:
Sângheorghie de Mureș
Târgu-Mureșről reggel 8-tól állandó autobuszjárat. Jód- és sófürdő, amelyek gyógyhatása felülmúlhatatlan. 50 százalékos vasuti kedvezmény.

Az de to t

Az eviani kormán

Le

Berlin, június 21-én jelent a német utóbbi napokba vidéki városok száma meghaladta számban mincse tartóztatott. történt eseményről semmitsem Jól informált tájékoztatásokat a külmenekültügyi és szefiügésbe, am elnök kezdemény kormány a letartóztatás eredményére és il kényszeríteni az

A letartóztatás csúcspontjukt, raziák voltak sok napok óta fővároson kívül, mégis azt a akció „csak mo

Junius 15-én újabb kávéház-kávéházi vendég hambrá moziba az SA legények és távozásra s Ugyanez történt

A „Telegraph“ ni tudósítója az kosság láthatóan és bizonyos un nyeket. A lakos lenséges magat látogatja a zsidó faji fanatizmus vezetői a tó akarják korbács

A letartóztatás kiséri, bojk zsidó üzleteket. sokkal. A keleti kereskedő kény A Westend zaj

A Daily Tele Neville Henders kormány a nevé von Ribbentrop a zsidók körébe toztatások főleg son azt is kijel den körülménye ni az angliai zónát és gazdaság

Mi

A hivatalos r legutóbbi jelent arts azon javas zsidó gyermekek polgársági listá arra lehet követ nak komoly szál lati alkalmazás törvénynek — kell abban az házasságok és rezhessék meg z ságot.

A Times Stue következőket in „Mindezen természetesen n németországi zs

Az angol kormány demarsa a berlini tömeges letartóztatások ügyében

Az eviani konferenciára akar nyomást gyakorolni a berlini kormány? A berlini lakosság idegenkedéssel és ellen-szenvvel nézi a zsidóellenes izgatásokat

Lerombolják a szép müncheni zsinagógát

Berlin, június 20. A Zsidó Távirati Iroda jelenti a német fővárosból, hogy az utóbbi napokban Berlinben és a nagyobb vidéki városokban letartóztatott zsidók száma meghaladja a kétezret. Ebben a számban nincsenek benne az ausztriai letartóztatottak. A vidéki kisvárosokban történt eseményekről és letartóztatásokról semmitsem lehet tudni.

Jóinformáltak körök a tömeges letartóztatásokat a július 6-án Evianban kezdődő menekültügyi konferenciával hozzák összefüggésbe, amely tudvalevően Roosevelt elnök kezdeményezésére tilt össze. A német kormány a letartóztatások által állítólag nyomást akart gyakorolni a világ közvéleményére és ily módon döntő akcióra kényszeríteni az eviani konferenciát.

Újabb razzidák

A letartóztatások június 15-én érték el csúcspontjukat, amikor újabb kávéház-razzidák voltak Berlinben. A letartóztatások napok óta folytak már Berlinben és a fővároson kívül, nemzeti szocialista körök mégis azt a kijelentést tették, hogy az akció „csak most kezdődött el.”

Június 15-én a Kurfürstendammon újabb kávéház-razzia volt. Több zsidó kávéházi vendéget letartóztattak. Az Alhambra moziba előadás közben behatoltak az SA legények, felgyújtották a villanyt és távozásra szólították fel a zsidókat. Ugyanez történt egy másik moziban is.

A „Telegraph” című londoni lap berlini tudósítója azt írja, hogy a berlini lakosság láthatóan unja a sok zsidóüldözést és bizonyos undorral nézi már az eseményeket. A lakosság maga nem tanúsít ellenes magatartást a zsidók ellen sőt látogatja a zsidó üzleteket. De éppen a faji fanatizmusnak ez a hiánya az, amiért a vezetők a tömeges letartóztatást újabb faji akaráj korbácsolni a zsidók ellen.

A letartóztatásokat zajos bojkott-izgatás kíséri, bojkott-őrök mázsolják tele a zsidó üzleteket, izgatják és megalázó felirásokkal. A keleti városrészekben több zsidó kereskedő kénytelen volt bezárni üzletét. A Westend zajos jelenetek színhelye volt.

Angol demars

A Daily Telegraph értesülése szerint Neville Henderson, Anglia berlini követe, kormányja nevében rosszaságát fejezte ki von Ribbentrop német külügyminiszternél a zsidók körében eszközölt tömeges letartóztatások fölött. Ezalkalommal Henderson azt is kijelentette, hogy Anglia minden körülmények között meg fogja védeni az angliai zsidók németországi vagyonát és gazdasági érdekeit.

Mi lesz a zsidó újszülöttekkel?

A hivatalos német távirati iroda egyik legutóbbi jelentésében foglalkozik *Stuckarts* azon javaslatával, hogy az újszülött zsidó gyermekeket ne vegyék fel az állampolgársági listára és ebből a jelentésből arra lehet következtetni, hogy a kormány-nak komoly szándéka a javaslat gyakorlati alkalmazása. Az új állampolgársági törvénynek — írja a DNB — intézkednie kell abban az irányban, hogy születések, házasságok és legitimációk útján ne szerzhessék meg zsidók a német állampolgárságot.

A Times *Stuckarts* javaslata kapcsán a következőket írja: „Mindezen törvényhozói intézkedések természetesen megerősítik és fokozzák a németországi zsidó lakosságban azt a ki-

vánságot, hogy új lakhelyet keressenek a maguk számára Németországon kívül, ami kétségtelenül célja is a birodalmi kormány ezen politikájának. A sorozatos letartóztatások és házkutatások is azt a célt szolgálják, hogy teljesen elszigeteljék társadalmilag azokat a zsidó köröket, melyeknek társadalmi elkülönítése kevésbé volt érezhető a nagyvárosokban, mint a vidéken. Ilyen körülmények között mindenesetre érthető, ha a német zsidók, amilyen gyorsan csak lehet, igyekeznek elhagyni Németországot, amennyiben a német pénzügyi szabályok és a külföldi államok vendégszeretete megengedi ezt.

Bécsi zsidó küldöttség Londonban

Az amerikai United Press jelenti Bécsből, hogy dr. Alois Rottenberg a bécsi Palesztina-hivatal igazgatója és dr. Löwenherz, a zsidó hitközség adminisztratív igazgatója, egy hete Londonban tartózkodik, hogy az angol kormánytól készítsék a zsidó Ausztriára eső palesztinai bevándorlási kvóta felemelését. Állítólag arról is szó volt a tárgyalásokon, hogy angol gyarmatokon helyezzenek el bizonyos számú osztrák menekültet.

Elutazásuk előtt *Buerckel* ausztriai helytartóval tárgyalta a zsidó vezetők, akiknek *Buerckel* kijelentette, hogy az év végéig hetven ezer zsidónak kell kivándorolnia Ausztriából.

Az utóbbi hónapokban huszezer zsidó hagyta el Ausztriát. A zsidók továbbra is ostrom alatt tartják a külföldi konzulátusokat. Egyedül az Egyesült Államok konzulátusánál 75 ezer bevándorlási kérvény fekszik.

Újabb kiüzetések Burgenlandból

Prágai jelentés szerint Burgenlandban újabb üldözési kampány indult meg a zsidók ellen. Eisenstadthban számos zsidó

Az Ovenall fogpép a fogak legenyhébb fehéritő szere; biztosan puhább, mint a fog zománca, tehát mindenféle lerakódást eltávolít a fogokról és azokat fényes fehérré és tisztává teszi, anélkül, hogy megfájdadna a zománcot.

család kapott parancsot arra, hogy 15 napon belül hagyják el az országot. Főleg olyan családokról van szó, akik nemzedékek óta élnek itt. Június 10-én SA legények hatoltak be a kiutasítottak lakásaiba, teherautóra rakták fel őket erőszakkal és a jugoszláviai határhoz vitték mindnyájukat. Mintegy negyven embert szállítottak el ilyen módon. További sorsukról nincs hír.

Bécs, június 20. Csütörtökön 350 zsidó ifjú indult el különvonaton Palesztinába. Tizenhat-husz éves fiatalokról van szó, akik főleg a mezőgazdasági telepeken fognak elhelyezkedni. A jövőhéten újabb iljusági csoportok indulnak Palesztinába.

Berlinből jelenti a Zsidó Távirati Iroda, hogy a müncheni zsidó hitközséggel váratlanul közölték a hatóságok, hogy meghatározott időn belül le kell rombolniuk a

nagy müncheni zsinagógát, a hitközség tulajdonát képező gyönyörű épületet, hogy helyén autóparkot létesítsenek. A lebontási munkálatokat nyomban meg is kezdték és a hitközségi alkalmazottak már csak azon fáradoztak, hogy megmentseék a szent-tóra tekercseket és egyéb ereklyéket. Június 10-én éjszaka száz hitközségi tagot alarimozták, hogy segítsenek a szent ereklyék elszállításában. A templom lebontása négy hetes munkát igényel.

Párizsi lapok értesülése szerint Hitler kancellár személyesen is megtekintette a templombontást.

Romlott ételek okozta mérgezéséknél a gyorsan és biztosan ható természetes „Ferenc József” keserűvíz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkívül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

csak közvetett terhelő adatok vannak és ezt a kedvező helyzetet a három gyanúsított igyekszik kihasználni és ezért tagad. A csendőrség és az ügyészség azonban folytatja a nyomozást, hogy tárgyi bizonyítékokhoz is jusson. Elsősorban az eltiteltett bűnjelöket akarják megtalálni a nyomozó hatóságok, mert akkor véglegesen megtörik a rablók ellenállása.

Ecélből a tárgyumeresi ügyészség visszaküldte a gyanúsítottakat a helyszínre, a hatóságok kíséretében, mert az a vélemény alakult ki, hogy a bűnjelöket valahol el vannak ásva.

A helyszíni nyomozás tegnap fejeződött be, de nem járt teljes eredménnyel és a gyanúsítottakat visszakísérték a tárgyumeresi ügyészségre. Az eddigi bizonyítékok is elegendőnek bizonyultak azonban ahhoz, hogy a további fogvatartás ki-mondása szükségessé váljon és így a tárgyumeresi vizsgálóbíró a három gyanúsított ellen elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot.

Időközben pedig, amíg az első harmincnapos vizsgálati fogság letelik, a csendőrség az ügyészséggel karöltve, tovább folytatja a nyomozást, amely minden bizonyos eredménnyel fog produkálni. (b. b.)

Külföldön tanuló gyermekének minden szak- és tankönyvét rendkívül kedvezményesen Lepage-nál Cluj rendelheti. Kérjen ingyen jegyzéket. Cim: Lepage — Cluj.

Capitol Mozgó

Ma premier!

A vallomás

Egy egészen új és meglepő cselekménnyel óriási világsikert aratott slágerfilm. Nagyobb, mint a „Kék szakáll nyolcadik felesége.” Főszereplők: CAROLE LOMBARD és FRED MAC. MURRAY.

Lepergette a borzalmas gyilkosság filmjét a targu-muresi ügyészség

Bár a borseai gyilkosság valószínű tetesei vállig tagadnak, elrendelték ellenük a vizsgálati fogságot

Targu-Mures, június 20. (Az Uj Kelet tud.) A Cărlibaba közelében elkövetett borzalmas gyilkosság, amelynek mint ismeretes két borseai zsidó kereskedő volt az áldozata, nemcsak a megye, de az egész ország lakosságát megrázkódtatta. A vandál kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság egyes részleteire azonban még mindig nem derült fény, mivel az őrizetbe vett és tárgyumeresi ügyészségre bezárított három gyanúsított erdei munkást: Vulcan Gheorghe, Hanga Alexandru és Hanga Petru még mindig csökönyösen tagadnak.

A vizsgálat eddigi eredményeként sikerült megállapítani, hogy Perj Béla és Hermann Lipót a két áldozat még május 10-én indult el Dorna Vatra felé és az első estét egy bilbori kocsmában, míg a má-

sodik estét Truta Mihail pásztornál töltötték. Miután innen elindultak, senki sem látta őket többé élve és Vulcan Dumitru erdőmunkás husz nappal később talált rájuk egy erdőszélen, holtan, két egymástól körülbelül husz méterre eső gödörben, a megszáradt avar alatt. Késsel, botokkal és fejszékkel ronsolták össze fejüket.

A nyomozás során kiderült, hogy a három gyanúsított előlete igen sötét és maga az körülmény is vádol. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a három gyanúsított tagja volt annak a rablóbandának, amely egy Niculita nevű legény vezetése alatt évekig rettegésben tartotta a környéket és számos rablást és gyilkosságot hajtott végre.

A mostani gyilkossággal kapcsolatban

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, június 21.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Műsziaki üzenetek. 20: Felolvasás. 20.15: Maszini szoprán és Stroescu tenor. 20.45: Szimfonikus hangverseny. 22.30: Hírek. 22.45: Hanglemek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapjai. 8: Biblia- és zoltárelőadások. 8.30: Kamarazene, palesztinai dalok. 9.15: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Werdi: Trubadur című operája. Milánóból.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Thoma József zongorázik, Markó Eta énekel. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18.30: A rádió szalonzenekara. 20: Cigányzene. 21: Hírek. 21.30: Az Operaház tagjából alakult zenekar Rimszkij-Korszakov hangversenye. 22.45: Táncclemek. 24.10: Jazz.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Kassa. 18.10: Rádiózenekar.

London Regional. 24.30: Wagner: Siegfried idill.

Prága. 20.30: Zenekar.

Varsó. 23: Ada Sári énekel.

Szerda, június 22.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Könyvek és folyóiratok. 19.15: Szórakoztató zene. 19.45: Felolvasás. 20: Borneanu Aurel Chapin-dalokat énekel. 20.25: Mignon-lemmek. 21: Felolvasás. 21.15: Theodorescu Sándor heggedül. 21.50: Tarka lemezek. 22.30: Hírek. 22.45: Vendégzene.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Ifjúsági előadás, zenével. 8: Mose Smilanszky: Előadás a jisiv történetéből. 8.20: Hangverseny, héber népdalok. 8.50: Dr Cvi Filternik előadása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: G. Lichtheim: Novella. 9.45: Trio, Mose Parnesz, Daniel Hunkler, Erich Sachs. 10.15: S. V. Halprin előadása: A bridge.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Katonazene. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 18.30: Zsögön Lenke énekel, zongorán kísér Schwab Mikós. 19.15: Cigányzene. 20.15: Kedvelt hanglemek. 21: „Pompeji végnapja”. Hangjáték három részben. 22.30: Hírek. 22.55: Az Operaház tagjából alakult zenekar.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:

Belgrád. 21: Rádiózenekar.

London Regional. 24.25: Beethoven: C-dur heggedül és zongora.

Radio Paris. 22: Tarka dalos, zenés est.

Varsó. 22.10: Smidowicz zongoraművész a rádiózenekarral.

Csütörtök, június 23.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Időszéri anyag. 19.15: Táncczene. 20.05: Felolvasás. 20.20: Igy Pia bölcsődalokat énekel.

Uj könyvek: 1/2 ár:

	fülve	kötve
Kästner: Lirai házipatika	53.—	79.—
Mann Thomas: Wälsungvör	30.—	59.—
Muschler: A Szajna ismeretlenje	27.—	53.—
Fourtales: Chopin, a zongora poéta	63.—	—
Reeves: Chaplin	43.—	63.—
Scherner: Marika kérdi, miért	43.—	—
Szilárd—Undi: Szép vagy diákélet	43.—	—
Tompa Mihály: Virágregék	53.—	73.—
Földi Mihály: Kiáltás a válságból	33.—	—
Mohácsi: Lidérceke (Madáchné)	—	43.—
Nagy Endre: Szerelmesek kalauza	33.—	—
Nagy Endre: A kabaré regénye	—	50.—
Rédey: Kassayné ifjasszony, főbírókötés	—	79.—
Schöpflin Aladár: Ady	—	33.—
Szeifhülner: Egy kuruzsoló élete	—	46.—
Maj Orosz Dekameron	—	59.—
Mai Japán Dekameron	—	59.—

Lepage-nál
Postán utánvétellel.

Hatszázötvenhárom millió lejt fordít ezidén Románia az utak helyrehozatalára

Megkezdődött a harc a tuberkulózis ellen

Bucuresti, június 20. Kétségtelen, hogy az utak és általában a közlekedési eszközök állapota szoros összefüggésben áll valamely ország gazdasági helyzetével és civilizációjának fokával. Minél több és tökéletesebb közlekedési út van egy országban, annál civilizáltabb és gazdaságilag annál fejlődésesebb. Romániában is már évek óta foglalkoztatja a vezető köröket az utak kijavításának és modernné tételének kérdése. Valóságos nemzeti követelmény lett egy nagy és az összes vidékek sajátos érdekeit is figyelembe vevő utahálózat kiépítése.

Az utépítési program

Mihai Ghelmegeanu közlekedési miniszterrel való kinevezésével új korszak vette kezdetét az eddigi, többnyire üres ígéretek helyett. Ghelmegeanu miniszter a bucaresti rádióállomás mikrofonja előtt felolvasta utépítési programját. A közlekedési miniszter trombita-harsogás és dobpergés nélkül, az alkotó ember nyugalmával, nyugodt és tömpított hangján elemezte a kérdést annak minden vonatkozásában, majd kifejtette, hogy az országutakat, megyei és községi utakat, amelyeknek össz-hossza 108 ezer kilométerre terjed, fokozatosan kívánja kijavítani, illetőleg újjáépíttetni, a rendelkezésre álló összegek arányában. Nem igyekezett fel-

MIHAIL GHELMEGEANU,
közlekedési miniszter

revezetni az országot, hanem megmondotta határozottan, hogy az utak átépítése a legsürgősebb szükségességek és a költségvetési lehetőségek mértéke szerint több évre terjedő program alapján fog végbemenni. Így a nyugati hegyekben, mocsföldön, 58 kilométer hosszú országút építését kezdték meg, hatvanmillió lejt értékben. Basarabiában, ahol az utak siralmas állapotban vannak, 1939 júliusáig, vagyis egy év alatt 128 kilométernyi modern országutat építenek, 167 millió lejt értékben. Maramuresben is újjáépítik és kijavítják a szükséges helyi utakat. Ugyancsak ebben az évben 1300 kilométer hosszúságban építenek országutat, ami az országutak összességének tizedrészét képezi. Az utakat bitumenből építik és kilométerenként legfeljebb ötszáz ezer lejt fog kerülni. Az ezévi költségvetésben ötszázmillió lejt vettek fel utépítési célra és ezenkívül 113 millió lejt irányoztak elő utépítő gépek, eszközök és karbantartási szerszámok céljaira, hogy a munkálatok gyorsan menjenek, munka-vállalás formáságainak időtartamát 83 napról 27 napra szállították le. Az utépítési program a termelők millióinak helyzetét javítja meg, akik fölött szülői gondallal őrködik Ofelsége kormánya.

Harc a gyermekhalandóság és tuberkulózis ellen

Hasonlóképpen élénk tevékenységet fejt ki a kormány a falvak egészségügyi helyzetének megjavítása érdekében is. Eddig a kezelő orvosgyakorlat dominált a falun, vagyis az orvosok azután léptek közbe, miután a betegség már jelentkezett. Az egészségügyi minisztérium szervei elhatározták, hogy szakítanak ezzel a hagyományral és az új egészségügyi programba iktatják a preventív gyógyítást. Elhatározták többek között, hogy a B. C. G. tu-

berkulózis elleni injekcióval az összes falusi gyermekeket beoltják. Ezen felül a nagyobb falusi központokban intézményeket létesítenek a terhős asszonyok gondozására és az orvosok minden faluban, valóban népszerű előadásban fogják ismertetni az anya és csecsemő-gondozás higiéniáját.

Roman megyében a B. C. G. szérium négy éven át való alkalmazása után a be nem oltott gyermekek halálzási arányszáma 21 százalék volt, a beoltottaké 15 százalék. Más szóval 270 gyermeket mentettek meg a szérium segítségével a tuberkulózis karmaiból. Ha az illető megyében született összes gyermekeket beoltották volna, úgy négy esztendő alatt ezer gyermek lett volna megmenthető, ha ugyan ezen négy esztendő alatt az ország összes gyermekeit beoltják, úgy hatvan ezer gyermek lett volna megmenthető az életnek.

A királyi diákcsoportok ugyancsak je-

lentős mértékben járulnak hozzá a falvak egészségügyi állapotának megjavításához. Minden ilyen csapatot egy általános orvos állatorvos, egy testnevelési szakértő, egy okleveles mezőgazda és egy okleveles házvezetőnő kíséri el. A strájerok és katonai előkészítők segítségével a királyi diákcsoportok orvosi segélyt, valamint orvos-ságokat nyújtanak a parasztioknak, előadásokat tartanak a munka, a család és a faj-higiénéről és intézkednek a parasztiok kosztját, az anya és csecsemő-gondozást illetően.

A közegészség gondozása a jelenlegi kormány egyik becsületbeli kérdését képezi. A legnagyobb erőfeszítések történetében abban az irányban, hogy megoldás felé vigyék a következő problémákat:

1. A gyermekhalandóság csökkentése; harc a tuberkulózis ellen.

2. A parasztság higiéniai viszonyainak feljavítása.

3. Az anya és gyermekvédelem, a preventív orvostan módszereinek alkalmazásával.

4. A falusi orvosok számának felemelése, hogy legalább minden 5000 lakosra jusson egy orvos.

Néhány alapvető kérdése ez a népegészségnek. A kormány most azzal a figyelemmel viseltek a kérdéssel szemben, amely a múltban nem mindig volt tapasztalható.

KÖZGAZDASÁG

Forgalmi adó alá vonták a bőr-, cipő-, kalapgyárak, fűrészüzemek és ólomfeldolgozó vállalatok közbeeső termékeit is

Az új közigazgatási törvény, amelynek megszövegezése már végleges formát nyert, szabályozza egyben a községi és megyei illetékek, adók kérdését is. Az új törvény erre nézve a következő intézkedéseket tartalmazza:

A kereskedelmi és ipari célokra szolgáló helyiségek községi adóját a bérlet (vagy locativa) alapján vetik ki. Ez a városi adó maximálisan a következő lehet:

klubok és oly körök, ahol szerencsejátékot játszanak, maximálisan 30%,
a többi kereskedelmi és ipari célokra szolgáló helyiségek után maximum 10 százalék.

A cégtáblák után a városi illeték 100—1000 lejt között ingadozik.

Minden háztartási alkalmazott (om de serviciu) után a városi illeték évi 180 lejt, maximálisan.

Az állati, vagy mechanikai hajtásra berendezett járművek után a városi illeték különböző lehet: az autókamionok illetéke havonta legfeljebb 300 lejt, személyszállító au-

tobuszoknál naponta 60 lejt. A többi járműnél az illeték naponta 0.50—10 lejt között ingadozik.

Az élőállatok eladásánál az illeték a következő: nagymarháznál 40 lejt, sertésnél 20 lejt, borjúnál 10 lejt, báránynál és kecskénél 5 lejt darabonként.

A községbe bevitt vágott hus után kgr-kint 2 lejt, vágott szárnyas után darabonként 2 lejt illeték fizetendő.

A folyók medréből, vagy kőhányásból kitermelt homok, kavics és kő után kilométerenként 2 lejt illeték szedhető.

A természetes jég után, amelyet beraktároznak, kilométerenként 30 lejt illeték fizetendő, ha a városnak nincs saját jéggyára, míg ha saját jéggyárral rendelkezik, az illeték 100 lejt is lehet kilométerenként.

A szódavíz és limonádé literje után 20 bani, az ásványvíz után literenként 50 bani, a pezsgő után literenként 10 lejt városi illeték követhető.

Az új közigazgatási törvény ezenkívül új illetékeket állapít meg a ingatlanépítkezési kéresek, a piacok és vásárok fenntartására, a tüzoltó-díjakra, valamint a házalási engedélyekre.

Toceret haarec. A zsidó föld termékének mondjuk mindazt, ami Palesztinában zsidó kezek alól kikerül, azt is, amit a Természet ad zsidó munka nyomán: olajat, narancsot. Az ipari termékek különösen az utóbbi években, német menekültek serény munkája és agilitása révén a külföldön is annyira elterjedtek, hogy szinte köztudatba ment a zsidó köteleesség ezeket az árukat vásárolni. Szerencsére azonban a „toceret haarec” főleg minőség dolgában megállja a versenyt a legjobb árukkal, úgyhogy a vevő önmagának használ azzal, ha e cikkeket vásárolja. Az „Okawa” penge például, amit emigránsok gyártanak Rischon l'Clonban, a legjobb svéd acélból készül, eredeti, meghosszabbított vágófelellettel. Aki egyszer hasznáolta, nem tud lemondani arról a felírásról, amit e pengével való beretválkozás után érez. Kétféle a Shem'ra „Menorah” szappan, tiszta olajbogyó olajanyagból készül, kóser, arc- és fejmosásra szolgáló, népszerű szappan. Első cluji fogyasztói a kozmetikai intézetek voltak, melyek kipróbáláskor azonnal rájöttek, mennyire tökéletes és azóta csak ezzel dolgoznak. Ugyancsak a Shemen Milvek, Haifa, készítménye az illatosított „Adin” szappan, melyhez hasonló minőségű, szappankémikusok megállapítása szerint is, csupán a legelső párizsi gyár képes előállítani. Shemen ételolaj egy banival sem drágább, mint az általában használatos görög és francia ételolajok,

emellett teljesen savmentes, úgyhogy orvosi célokra (injekciókra) még külföldi klinikákon is ezt használják. — „Lucio” alumínium-vatta, amely Petach Tikvában készül, kényes, cizellált fémtárgyak, alumíniumedények tisztítására különlegesen ajánlatos, mert föltötte gazdaságos. — „Onigah” írópénztárgy, ing. W. Riese (német menekült), a Pelikan gyár volt főmérnöke készíti Tel-Avivban. Legalább olyan jó, mint a Pelikan.

Igy hódít a palesztinai munka terméke a külföldön, élő bizonyosságul annak, hogy Erec Jisraél mint ipari terület is az emberiség javát szolgálja.

— Megkezdődtek az előkészületek az 1940. évi népszámlálásra. Bucurestiből jelentik: A lapok szerint nagy előkészületek folynak az 1940. évi népszámlálásra.

— Olaszországban kedvezőtlenek a termés-kiadások. Rómából jelentik: A kedvezőtlen termés-kiadások miatt a kormányban súlyos gondot okoz a gabonaszükséglet biztosítása. Ennek megoldására két lehetőség volna: Az egyik: külföldről vásárolni gabonát arany ellenében, ami azonban nehéz dolog valutáris okokból. Másfelől felszólítani a lakosságot, hogy buzaszükségletét más termények fogyasztásával próbálja pótolni. Ezért inkább ezt választják.

„Az an... a felosz... ké

mondotta a néps... ügyi államtitk... Elhalasztó

Genf, június 20. A szociálisták bizottság Palesztinai részleteket közölt. Különösen figyelemre méltó a gyarmati ügyek kormány megbízottjának részéről tett kijelentése, zott el arra a szemre látható hatalom pingadozó.

A kormány k... Shuckburgh kijelen... éves és félreértés... hogy szükség szerin... osztás formája és m... elfogadásáról sem le... kormány megbízottj... séről tett kijelentése...

A vita során egy... zottság tagjai bírálat... hivatalos magatartás... helyzetet kapcsán. Kül... kormányt azon fel... bevándorlási korlátoz... ték indokolták. A biz... lyozták, hogy a zsidó... nem felel meg a ma... rendelkezéseinek.

A... Sir John Shuckbur... angol megbízott ki... bevándorlási korlátoz... neti intézkedések és... ellentétben a mandát... csgja ezután ismét k...

Rabló

Cluj, június 20.

sármag delután a... fálós szerencsétlen... feléle haladó 535... busz, amelyet Ker... tett, összeütközött... vasutas kerékpár... olyan szerencsétlen... lefordult a kerékp... ve koponyaalapi... kívül jobbába és... rencsétlen vasutas... szenvedett. Mint a... ittas volt és ömög... Az autobus sofér... zette vették.

Ugyancsak vasa... ban véres rablóm... Maiorescu uccába... éves deji cigány... luda orvosnagya... redtek Jecan Mar... udvarra kiléptek... kint, Moldovan... rájuk támadt és... megsebesítette. A...

A... ort... a jövő iskola... rendü tanerők...

„Az angol kormány továbbra is a felosztásban látja a Palesztina-kérdés legmegfelelőbb megoldását” —

mondotta a népszövetségi mandátumbizottság előtt Shuckburgh gyarmatügyi államtitkár. Bea Gurion és Shertok a felosztási bizottság előtt

Elhalasztották a két halálra ítélt zsidó fiatal-ember kivégzését

Genf, június 20. A népszövetségi mandátum-bizottság Palesztina-vitájáról újabb fontos részleteket közlül a Zsidó Távirati Iroda. Különösen figyelemre méltó Sir Joan Shuckburgh gyarmatügyi államtitkárnak, az angol kormány megbízottjának a felosztás kérdéséről tett kijelentése, amely válaszként hangzott el arra a szemrehányásra, hogy a mandátárius hatalom politikája határozatlan és ingadozó.

A kormány kitart a felosztás mellett Shuckburgh kijelentette hogy ez a feltevés néves és félreértésen alapszik. Természetes, hogy szükségszerűen bizonytalan még a felosztás formája és módja. A terv gyakorlati elfogadásáról sem lehet teljes bizonyossággal beszélni mindaddig, amíg nem tudjuk teljes határozottsággal, hogy a felosztási bizottság lehetségesnek tartja egy olyan felosztási tervnek az ajánlását, amely igazságos és keresztülvihető is. Ezzel szemben a legkisebb bizonytalanság vagy határozatlanság sem áll fenn a felosztási elv tekintetében. A mandátárius hatalomnak továbbra is az a feladata, hogy a felosztásban rejlik a Palesztina-kérdés legjobb és legreményteljesebb megoldása. Ebben a tekintetben semmilyen változás nem állott be a kormány politikájában.

A vita során egyébként a mandátum-bizottság tagjai bírálat tárgyává tették Anglia hivatalos magatartását a mai palesztinai helyzet kapcsán. Különösen kifogásolták a kormány azon felfogását, hogy a jelenlegi bevándorlási korlátozásokat az események tették indokolttá. A bizottság tagjai hangsúlyozták, hogy a zsidó bevándorlás korlátozása nem felel meg a mandátum szellemének és rendelkezéseinek.

A bizottság a terror ellen Sir John Shuckburgh és A. L. Kirkbride angol megbízottak kijelentették, hogy a mai bevándorlási korlátozások időleges és átmeneti intézkedések és mint ilyenek nincsenek ellentétben a mandátummal. A bizottság több tagja ezután ismét kijelentette, hogy nem ér-

tenek egyet ezzel az angol felfogással. A bizottság tagjai megdöbbenésüknek adtak kifejezést afölött, hogy oly nagy méreteket öltött a terror és oly sokáig tartotta magát. Felvetették a kérdést, hogy vajon eltartható volna ily sokáig a terror, ha a hatóságok idejében alkalmazták volna energikus intézkedéseket a kilengések elfojtására és a bíróságok megfelelő szigorral jártak volna el a terroristákkal szemben.

Shuckburgh azt felelte, hogy a palesztinai talajviszonyok megkönnyítik a terroristák helyzetét s megnehezítik a karhatalom fellépését ellenük.

A bizottság tagjai erre is azt válaszolták, hogy nincsenek megelégedve a kormány képviselőinek fevilágosításával.

Jeruzsálem, június 20. Az angol felosztási bizottság, amely néhány napig Transzjordániában tartózkodott, visszatért Jeruzsálembe. Ammanban, Transzjordánia fővárosában Abdullah emir fogadta a bizottság tagjait. Mihelyt visszatértek Jeruzsálembe, újra megkezdtek zárt ajtók mögött a tanuk kihallgatását. A bizottság előtt David Ben Gurion, a cionista exekutívé elnöke, Mose Ghertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője Bernard Joseph, a Jewish Agency ügyésze és Zalman Lipachitz, a Palestine Land Development Co. főmérnöke tettek újabb vallomást.

Elhalasztották a kivégzést

Június 15-ikén a palesztinai kormány főtitkárát, Battershillt hallgatta ki a bizottság, ugyancsak zárt ajtók mögött.

Varsóból jelentik, hogy Hulanitzki jeruzsálemi lengyel főkonzul táviratilag közölte a lengyel külügyminiszterrel, hogy Abraham Schein és Slomo Ben Josef, a haitai katonai törvényszék által halálra ítélt két zsidó fiatalember kivégzését bizonytalan időre elhalasztották. Hivatalosan azzal indokolták a kivégzés elhalasztását, hogy nem lehetett még eddig megállapítani, hogy a vádlottak betöltötték-e már a 18-ik életévüket.

Rablótámadás egy cluji orvos-örnagy ellen

Halálos gázolás a felaci-tetőn

Cluj, június 20. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délután a Feleacuiri ut elején halálos szerencsétlenség történt. Az uton felfelé haladó 535 rendszámú cluji autóbusz, amelyet Kerekes András sofőr vezetett, összeütközött Adám Sándor cluji vasutas kerékpárjával. Az összeütközés olyan szerencsétlenül történt, hogy Adám lefordult a kerékpárról és az aszfaltra csúszva koponyaalaipi törést szenvedett, ezenkívül jobb lába és balkarja eltört. A szerencsétlen vasutas még a helyszínen ki-szenvedett. Mint később kiderült, Adám kitas volt és ömaga idézte elő a tragédiát. Az autobus sofőrének ennek ellenére őrizetbe vették.

Ugyancsak vasárnap az éjszakai órákban véres rablómerénylet történt a Titu Maiorescu utcában. Moldovan György 32 éves deji cigánylegény belopózott dr. Veluda orvosörnagy házába. A zajra felébredtek Jecan Maria és Pacuraru Augustin, az orvos-örnagy alkalmazottai. Mikor az udvarra kiléptek, hogy megnézzék, ki jár kint, Moldovan hatalmas konyhakkéssel rájuk támadt és mindkettőjüket súlyosan megsebesítette. A segélykiáltásokra kiro-

hant maga dr. Veluda orvos-örnagy is, de a cigány közben elmenekült. Mint később kiderült, Moldovan a sikertelen rablómerénylet után a Parizs ucca 19. számú házban lakó Smilovics Ödön gyári munkás lakásába hatolt be, ahol különböző ruhaneveléket szedett össze. Moldovan azonban itt is porul járt, mert Smilovics felébredt és a rabló után vette magát. Segélykiáltásaira a házbeliek és kiszaladtak az udvarra és sikerült utját állniuk a kerítésen át menekülő igyekvő Moldovának. Közben értesítették a rendőrséget, ahonnan Veres és Trencu rendőrök érkeztek ki a helyszínre és a rabló cigányt be-kisérték a központi rendőrségre. A súlyosan sebesült Jecan Mariát és Pacuraru Augustint Veluda orvos-örnagy részésítette első segélyben.

Vasárnap jelentették a rendőrségnek azt is, hogy a néhány nappal ezelőtt el-tűnt Kiss Dániel cluji kazánkovács a belgyógyászati klinikán meghalt. Kiss eltűnése után maróllag megmérgezte magát, mert rossz utra tévedt fia szegényt hozott családjára.

Az oradeai Szilágyi ort. kóser fiuinternátus

a jövő iskola évre felvesz tanulókat. Az internátus igen jó ellátáson kívül első-rendű tanerőkel készített elő a növendékeket. A tanerők működését Dr. Sallas Izidor és Radó Pál tanárok őrzik ellen.

Gondtalan, vidám napok a szabadban, de csak ha Caola Krém-et használ. A Caola Krém vitamin tartalma megóvja és megújítja bőrét, megtartja fiatal rugalmasságát, üde borsnyos puhaságát. A helyes szépség-ápolás titka: a vitaminus Caola Krém rendszeres használata.

CA-O-LA

Félelmetesen jól sikerült hétfőn a légvédelmi próba

Cluj, június 20. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn délelőtt 12 órakor egyszerre megkonduktak a város összes harangjai, a gyárak szirénái bugni kezdtek és a rendőrsipok éles füttyjei vegyültek el az ucca megszokott déli forgalmának zajába. Az emberek hanyati-homlok menekültek a kapuk alá, a kocsik lestoppoltak. Percek alatt félelmetes csend borult a városra, csak itt-ott szaladt keresztül az uttesten egy zöldkarszalagos rendőr, hogy a kapukból kibásmézkodókat visszaparancsolja. Tíz percig meghalt az élet Clujon. Szinte kísérteties némaság és kihaltság ült meg a várost. A halotti csendet repülőgépek zúgása törte meg, amelyeknek hangjai sokszorososan felerősödvé hatoltak be a kihalt város minden zugába. Az „elenséges” gépmadarak keresztülzállottak a városon, nyomukban robbanó „iperit” és „gyújtó” bombák hullot-

tak alá. Tíz perc elteltével, mint a megindult vér-áram, egyszerre benépesült az jucca. Az Unirii térre időközben hatalmas tüzoltókocsik robotgok ki, amelyekben buváruhához hasonló iperit védőruhákba öltözött tüzoltók láttak hozzá a gyújtóbombák okozta „tűzek” eloltásához. Oriási létrán kusztak fel a „lárogokban álló” Bánffy-palota tetejére és hosszú feccskendőből hatalmas vízhatagot feccskendeztek az égő tetőre. Ezalatt egy másik iperit védőruhába bujtatott tüzoltócsoport az aszfalton keletkezett emeletnyi magas lángokat oltotta el. Oriási tömeg nézte végig a műveletet. Az emberek nem mosolyogtak a szokatlant látványon. Sőt, feltűnően komor arccal szemlélték a „szinleit” támadás fenyegető mementóját.

Julius első napjaiban a cseh kormány a parlament elé terjeszti a kisebbségi statutumot

A német sajtó tovább izgat Prága ellen

Prága, június 20. A csehszlovák kormány tegnap újabb hivatalos jelentést adott ki, amely a következőképpen hangzik:

— Ha azok a megbeszélések, amelyeket a kormány a nemzeti kisebbségekkel folytat, továbbra is a jelenlegi iramban és békés szellemben folyhatnak, úgy a kormány már július hó első napjaiban abban a helyzetben lesz, hogy a kisebbségi statutumokat a parlament elé terjesztheti.

Mint Londonból jelentik, a megfigyelőként kiküldött reichenbergi angol konzul: Peter Pares, az utasítás értelmében beutazta Csehszlovákia szudéta németlakta területeit és adatait összegyűjtve megküldötte első összefoglaló jelentését a Foreign Office-nak. A jelentést a külügyi hivatal azonnal továbbította Halifax lord külügyminiszternek, aki a szövegve vonatkozólag minden sajtófevilágosítást megtagadott. Hír szerint ma fog az iratban foglaltakról Chamberlain miniszterelnöknek jelentést tenni.

Prágai jelentés szerint a német sajtó tovább folytatja a Prága-ellenes támadásait. A Völkischer Beobachter feltűnő helyen közli, hogy a csehszlovák karhatalmi osztagok mindent elkövetnek a helyzet kiélezésére. Adatokat sorol fel, amelyeknek szennvedő áldozatai szerintük kizárólag a szudéta németek voltak és jelzi, hogy Berlin nem szűnik meg ezek-

nek a szerencsétlen bántalmazottaknak érdekében szót emelni.

A fentiekkel kapcsolatban a CTK ügynőség a következőket közli: „Egy külföldi távirati iroda olyan hírt közölt, amely szerint június hó 16 és 17. napjain csehszlovák katonák erőszakos aktusokra vetemedtek volna a freywaldau polgári lakossággal szemben. A hírt valószínűleg a következő tények sugalmazták: Szerdán, június 15-én több csehszlovák katona Freywaldauban szembetalálkozott egy inasgyerekekkel, aki nemzeti szocialista közöntségre emelte karját. Egy katona erre megragadta és kissé megrázta a vállát. Egy közelben tartózkodó német munkás ez ellen tiltakozott. Egyik katona erre arcul ütötte. A rendőrfőnökség panaszt emelt a bűnös katona ellen. Az olomouci katonai hatóságok vizsgálatot vezettek be.

AKI MINŐSÉGRE AD AZ CSARIS

OLLÁ

GOMMIT VESZ

HIREK

Időjárás: Lassan emelkedő légnyomás, felhős felhőzet az ország északi részeiben, délnyugatra derült másutt. Enyhén nyugati légnyomás, változatlan hőmérséklet, helyi jellegű kisebb esők az ország északi részeiben. A délebbi a fővárosban 24 fokot mértek.

Hány halottja van a japán-kínai háborúnak? Londonból jelentik: Japán és Kína közötti tízenegy hónap óta folyó ellenségeskedés veszteségjelentése az angol sajtóban az eddig becsült 750.000 halott és 700.000 sebesült, beleértve a légitámadások polgári áldozatait. Az angol sajtó hozzájárul, hogy a világháborúban négy év alatt az emberiség vesztesége 812.000 halott és 1.849.000 sebesült volt.

Az asszony kötelessége törődni azzal, hogy béműködése rendben legyen, amit pedig úgy érhet el, ha reggelenként éhgyomorral egy fél pohár természetes „Ferenc József” ásványvizet iszik, amely enyhén és kellemesen, pontosan és biztosan szabályozza az emésztési folyamatát. Kérdezze meg orvosát.

A háborús borzalom és a tudomány. Az angol technikai főiskolai tanárok szövetésében az elnök, A. C. R. Ratchie arról beszél, hogy a háború tudományos borzalmait nem szabad a tudósokra hárítani a felelősséget. — A puskaport nemcsak városok az emberi élet pusztítására lehet használni, — mondta — hanem alagutak robbantására is, melyek könnyebbé teszik a közlekedést. Ha vannak olyanok, akik a puskaport moszó célokra használják, ezeknek a szellemét kell támogatni és megjavítani s nem a technika igazi áldásait kell kárba vesztetni. A technikusok még ma is hisznek abban, hogy munkájuk nagyobb és nevesebb teszi az emberiséget és a világot.

Friedmann fotóművész

A legmodernebb képek, különleges gyermekfelvételek. Str. Regina Maria 46.

Könyvnapok teljes Ady. Ady összes versei, 544 lap, díszkötés most 158 lej, később 251 lej. Móróczi: Légy jó mindhalálig, füze 282 lap, most 59 lej, később 165 lej, stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket.

Megvolt a newyorki világtalálkozás főpróba. Newyorkból jelentik: Egész Amerika szívesen készülődik a jövő évi newyorki világtalálkozásra. Már most megtartották a főpróbát, de természetesen még csak élethű modelleket tudtak bemutatni, melyekről azonban mindenki képet alkothatott magának az 1939. július havának utolsó vasárnapján megrendezett világtalálkozásra. A főpróba látogatói el vannak ragadtatva attól, amit látnak. Amit Amerika tevékenységében, technikában, művészetében, ötletben fel tud vonultatni, az mind együtt lesz a newyorki világtalálkozásra. A legapróbb dolgokra is gondolnak és például hatvan mentőállomást állítanak fel a kiállítás területén. Akik valami baleset ér és valamelyik mentőállomásra kerül, teljes röntgenfelvételt kap ajándékba. Newyorkban már árulják a kiállítással kapcsolatos emléktárgyakat és a gyárosok egyedül ezek előállítására negyvenmillió dollárt fektettek. Hogy fogalmat alkotnassunk, mennyi pénzre fog kerülni a newyorki világtalálkozás, elég talán annyit mondani, hogy a fővonal elkészítése hatvanmillió dollárba fog kerülni.

Az albán királyi pár Magyarországon. Budapestről jelentik: Az albán királyi pár, mint már jelentettük, közelebből nagy külföldi látogatásra indul és ennek során ellátogat Magyarországra is, majd a nagyaponyi kastélyba mennek. Onnan azután a Szent István-nap alkalmából utaznak fel a magyar fővárosba, ahol Zog király és Geraldine királyné részt vesznek a nagy ünnepségeken. — Ugyancsak Budapestről jelentik, hogy Micek magyar igazságügyminiszter németországi látogatását befejezte, utnak indult hazafelé. A minisztert elutasították a német hatóságok ünnepélyesen bucsúztatták.

NYARALÁSA alkalmával gyűjtson a Keren Kajemetnek a vakációs kisperselyben!

Lezajlott a bucaresti légiakrobikai verseny. Bucarestből jelentik: Ünneplés keretében között bonyolították le az első romániai nemzetközi légiakrobikai versenyt, amit a csehszlovák Siroki nyert meg. Második lett a francia Blanc, aki a Timpul díjat nyerte el.

PURGEN DR. BAYER
(PURGO) 25 dróbot tartalmazó eredeti csomagban, vagy 4 darabot tartalmazó próbadozoban az
ideális hashajtó

A Dunán keresztül Romániába szökött egy bolgár kadét. Bucarestből jelentik: Boris Tvetkoff-Pencseff, a radomiri (Bulgária) tisztiiskola növendéke átúszott a Dunán és jelentkezett a ghidici (Dolj megye) határőrkirendeltségénél, amely Calafata kísértette. Kijelentette, hogy a rossz bánásmód miatt szökött meg.

Hazakeresztet Ralea miniszter. Bucarestből jelentik: Ma délelőtt Németországból jött a fővárosba érkezett Mihail Ralea munkáügyi miniszter.

Eljegyzés. Weinberger Irén Pátá, jud. Saturnare és Márk József Bistrița jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

NYARALÁSKOR gondoljon a Keren Kajemetre, használjon vakációs kisperselyt!

Rövid hírek mindenünnen. Lancashire angliai hercegségben a Widnes folyón felbukkan egy csónak. Hat ember vízbeesett. — Juszupoff Irén orosz hercegnő és Cseremietieff Miklós orosz gróf, a pultavai győző utolsó leszármazottja, tegnap délután esküdtek a római orosz templomban. Jelen voltak a szertartásnál: Simon püspök, Xenia Alexandrovná nagyhercegnő, Miliza Nikolaevna nagyhercegnő, az olasz királyné nővére és más orosz arisztokraták. — A st. étiennei részleges választáson Raymond Laurent népi demokratát választották meg a kommunista jelölttel szemben. — Tatarescu volt miniszterelnök és királyi tanácsos Londonba érkezett. Kijelentette, hogy néhány barátjához jött látogatóba és nem nyilatkozik a sajtónak.

Convocare

Consiliul de Administrație a societății Astra Prima Fabrica de Licheuri, Rom. Cognac Popp Anton S. A. din Cluj, invită pe toți acționarii societății, a se prezenta la Adunarea Generală Extraordinară ce se va ține în localul oficial al interprinderii, din Cluj Piața Mihai Viteazul Nr. 7, la data de 28 Iunie 1938 ora 17. având să hotărască conform statutelor, asupra următoarelor chestiuni pusă la ordinea de zi: 1. Shimberia în parte a octectului interprinderii, din art. 3. a Statutei Societății, — devenită necesară în urma impurjării schimbată. — 2. Eventuale propuneri, formulate în mod statutar cu privire la chestiunea de sub pctul 1.

Consiliul de Administrație

ÉRTESTÍTÉS

Nacionala Altalános Biztosító Társaság, Bucuresti — Alapított: 1882
ALAPÍTÓKÉ: 25.000.000.— Lei. TARTALÉKOK: 215.342.226.— Lei.

T. feleink tudomására hozza, hogy a társaságnál kötött sorsolásos biztosításoknak 1938 május hó 23-án a fővárosi rendőrfőnökség és kereskedelmi minisztérium kiküldöttének jelenlétében történt sorsolások alkalmával a következő kötvények huzattak ki:

57416. sz. Oscar Nițescu, Bucuresti — Lei 20.000.—
7581. sz. Scarlat Shiffer, Bucuresti — Lei 30.000.—

Az eddigi sorsolások eredménye — Lei 3.330.000.—

Felvilágosítást adnak: a társaság transilvaniai kerületi irodája Cluj (Str. Regina Maria 6), valamint a minden városban székelő képviselője.

Régi kötvényekhez utólagosan is megszerezhető a sorsolási jogosultság a biztosított összeg határáig, 1000 lejenként 3 lej 70 bani évi pótdíj ellenében.

SZÉP ARCBŐR KEDVÉERT NAPONTA KEVÉS FÁRADTSÁG....

és a két Pond's krém: „C” (éjjelre) és „V” (nappalra).

Minden vágy megvalósítása erőfeszítést kíván, éppen így a szép arc bőr is... Hála a modern szépségápolás művészetének, ez az erőfeszítés sem nehéz, sem költséges. Mindössze abból áll, hogy rendszeresen használja a két Pond's krémet: a „C” krémet (éjjelre) és a „V” krémet (nappalra). A Pond's módszer pontosan le van írva egy kis füzetben, amely minden Pond's krém csomagolásban található. A Pond's puder, amelyet a Pond's „V” krém (nappalra) használata után alkalmaz, „finom puder, amelyet minden kívánt színárnyalatban vásárolhat. Pond's Skin Freshener a zsírosság minden nyomát eltávolítja. Ez a folyadék összehúzó hatású, anélkül, hogy a bőrt izgatná és az epidermisz hatásos erősítő szere, amely összehúzza a pórusokat! és a bőrt finomra és ruganyossá teszi.

POND'S módszer

Felhívás a Cur Salom tagjaihoz!

Felhívjuk a Cur Salom tagjait, hogy a július 24-iki közgyűlésre a Zsidó Nemzeti Szövetség kirándulási osztálya útján utazzanak. A Zs. N. Sz.-nek sikerült az összes Palesztinába merő hajóira tagjai részére a legnagyobb kedvezményt biztosítani. Jelentkezni lehet: Uniunea Naționala Evrească, Timisoara III. Piața Plevnei 3 alatt. Telefon: 22-89.

A Cur Salom igazgatóságának ardealai megbízottja Drechsler Gyula

Miniszterek inspekción utazása. Bucarestből jelentik: Calinescu belügyminiszter tegnap Constantában volt, megtekintette a város és az idegenforgalmi társaság mai szállóját, majd Balcioba indult, ahol meglátogatta a gyengélkedő Cancicov minisztert. — Miha Constantinescu nemzetgazdasági miniszter Ardealba utazott inspekción körutra.

Egy bucaresti autobus halálragaszt egy tartalékos kapitányt. Bucarestből jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt a Grivitei sorompónál. Egy társaságkocsis sofőrje ki akart kerülni egy hírtelen feltűnt járókelőt. Elrántotta a kormányrudat, de a kocsi felborult és maga alá temette a gyalogost, akit holtan emeltek ki a kocsialól. Neve Gh. Cernevsky tartalékos kapitány. Az utasok közül ötven eléggé súlyosan megsebesültek.

Nagy mangánbányákat tárnak fel Bucovina. Bucarestből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium bányaterületek nyilvánított a bucovinai Dorna-Cărlibaba vidéken 71.000 hektár területet, amit mangán kiaknázásra fognak felhasználni.

A bőrünkön van szó. Wagner-Zellhof pompás új műve (Pénz, áru, szegénység, gazdagság, stb.) rengeteg képpel, kötve 330 lej. Heller: Közgazdasági Lexikon kötve 290 lej, füze 211 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Uj könyvnapok teljes Ady. Ady Endre összes versei, 544 lap, vászonkötésben most 158 lej, később 251 lej. Könyvnapok: Móróczi Zsigmond: Légy jó mindhalálig, 282 lap, füze most 59 lej, később 165 lej. Körmendi: Budapesti kalend (világdiás) 544 lap, most füze 92 lej, később 178 lej. Sárközy: Mint oldott kéve most füze 92 lej, később 158 lej. Pilyés: Puszták népe most 92 lej, kötve 125 lej, később 158 lej, stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Rendeljen azonnal. Kérjen jegyzéket Lepagától.

EGYESÜLETI ÉLETT

Wizo déltán. A Wizo kulturáldéltánja a nyári hónapok alatt szünetelnek, ehelyett brids- és rómi déltánt rendez a Concordia klubban. Kedden, f. hó 21-én rendez meg ilyen formában játékdéltánját, amelyre a zsidó asszony társadalmat ezton hívja meg a rendezőség.

„UJ KELET” Legújabb hírek

Az angol kormány az olasz önkéntesek azonnali visszahívására tett javaslatot Rómának

Fontos megbeszélések Ciano és lord Perth között

Róma, jun. 20. Lord Perth angol nagykövét tegnap hosszas megbeszélést folytatott Ciano gróffal, az olasz külügyminiszterrel. A megbeszélések a spanyol-kérdés megoldásával voltak kapcsolatosak.

A Reuter újabb római jelentése szerint Lord Perth angol nagykövét ma délelőtt újból felkereste Ciano grófot. Az a hír, mely szerint tegnap este találkoztak volna, nem felel meg a valóságnak. A mai megbeszélést titoktartás övezi. Erős indokok szólnak amellett, hogy kevés lehetőség szól az angol-olasz meg egyezés módosítása mellett. Inkább az a feltevés, hogy

Anglia és Olaszország közvetlen meg egyezés által vagy a benemavatozási bizottság útján rövid időn belül módot fognak találni az önkéntesek eltávolítására Spanyolországból és ezzel lehetővé teszik a paktum életbeléptetését.

Remélik, hogy az önkéntesek részleges visszahívását el lehet érni olyan mértékben, ami kielégíthetné Angliát.

Az angol sajtó az angol-olasz meg egyezségről

Londoni jelentés szerint az angol sajtó az angol-olasz meg egyezségről foglalkozik. A lapok megállapítják, hogy a brit kormány nem tehet mást, minthogy nyilvánosan is kijelentse, amit már diplomáciai uton is közölt volt, hogy

nem lehet szó a megszabott feltételek módosításáról, amelyekről függővé tették az április 16-i egyezmény életbeléptetését.

A sajtó elutasítja azt az olasz érvelést, hogy csak a francia beavatkozás akadályozta meg a spanyolországi háború kielégítő megoldását. A lapok éppen ellenkezőleg: tudni vélik, hogy a francia ellenőrzés a pireneusi határon szigorubb mint a multban, másrészt az olasz segélynyújtás éppen olyan terékény.

A lapok szerint kizárólag az önkéntesek visszahívása siettetetheti a kielégítő megoldás pillanatát,

ami lehetővé fogja tenni, hogy az olasz-angol meg egyezés ne maradjon holt betű.

Chamberlain a francia és olasz álláspont összeegyeztetéséről

A Havas római híradása alapján a Le Journal azt írja, hogy a Chamberlain által követett legfőbb cél, közeledést hozni létre az olasz és francia álláspont között a spanyol benemavatozás kérdésében. Nagybritannia nem hagy fel minden reménnyel a kedvező megoldást illetően.

E célból tegnap este átlitóltag azt a javaslatot tette az olasz kormányának, vonja vissza a Spanyolországban harcoló olasz önkénteseket, amiért cserébe Anglia hozzájárul az olasz-angol egyezmény azonnali életbeléptetéséhez, mielőtt a spanyol kérdés megoldást nyert volna.

Valószínű azonban, hogy Mussolini azon feltevést fogja állítani, hogy Franciaország állítsa helyre az ellenőrzést a Pireneusokban.

London és Róma az olasz-angol egyezmény életbeléptetésének késedelmet tanulmányozza

Londoni jelentés szerint az angol-olasz egyezmény érvénybelépésének késedelmeskedését tanulmányozzák úgy Londonban, mint Rómában a legnagyobb figyelemmel. Annak a lehetőségét kutatják, ho-

gyan lehetne az egyezményt gyorsabban érvénybeléptetni az előfeltételek megvalósítása által. Az angol kormány megelégedésének adott kifejezést, amiért az olasz kormány már megkezdte azon kikötések teljesítését, amelyek a

libiai csapatok létszámcsoökkentésére s a propaganda megszüntetésére vonatkoznak. A két ország érvénybe akarja léptetni az egyezményt és ezáltal véget akar vetni a jelenlegi helyzetnek, amely azt függőben tartja.

Berlinben letartóztatták a Daily Express tudósítóját és feleségét,

mert zsidóellenes plakátokkal ellátott zsidó üzletekről készítették felvételeket

BERLIN, június 20. (Rador). A Havas jelentése szerint Ronald Selkirk-Panton angol újságíró, a Daily Express tudósítóját és feleségét tegnap lakásán letartóztatták. Egy társaságukban tartózkodó német fényképész is elfogták, amint éppen Pantont lakására érkeztek a városból, ahol zsidóellenes feliratokkal ellátott zsidó üzletekről készítették felvételeket. Három órai fogvatartás után az angol újságíró és feleségét szabadlábra helyezték, de a fényképészt elkobozták. A német fényképészt fogvatartották.

Ma egy kimagasló filmeseemény premierje a ROYAL slágermozgóban. Thorne Smith világhírű vígjátékának filmváltozata után:

A szőke kisérlet

Kisérletjárás, szellemek szellemes csatája a film. Két órai felejthetetlen szórakozás. Főszerepekben: CONSTANCE BENNETT és CARY GRANT.

A Le Figaro megdöbbenő cikke Ausztriáról:

Ötvenezer osztrákot hurcoltak koncentrációs táborokba a német nácik

Borzalmas terror uralkodik Ausztriában, drágul az élet

Párizs, június 20. (Rador). A Le Figaro Vladimir d'Ormesson tollából cikket közöl, amelyben a szerző megállapítja, hogy több mint 50.000-re becsüli azon osztrákok számát, akiket március 12 óta koncentrációs táborokba utaltak. Legtöbbjüket kényszer munkának vetik alá. Terror uralkodik és a Gestapo a GPU példájára ügyes hálót fon a lakosság körül. Állandó a féltékenység és besugás. A megélhetés állandóan drágul, a márkák napról-napra vesztet vásárlóerejéből. A németek mindent összeszedtek, ami hasznukra válhatott. Nem elégedtek meg azzal, hogy záróják a bankokban a devizákat és külföldi papírokat, de minden drágakövet és nemesfém

is elszedtek. Minden körben lehangoltság észlelhető. Ausztriában nem Seyss Inquart, hanem Bürckel birodalmi kormánybiztos és Himmier állambiztonsági főnök uralkodnak. A lap rámutat arra, hogy Ausztria elrettentő példát kell hogy szolgáltasson a szudéták számára és felteszi a kérdést, vajon kihalt volna Goethe, Kant, Beibnitz és Beethoven szelleme, akik meghaltak volna a szabadságért.

Berlini jelentés szerint ma délelőtt lefejezték három férfit és egy asszonyt, akik Dél-Németországban kommunista mozgalmat akartak létrehozni és érintkezésbe léptek külföldi kommunista ügynökökkel, akiknek német katonai titkokat árultak el.

Borzalmas vasuti katasztrófa az Egyesült Államokban

Csikágó, június 20. Az amerikai Olympic-expresszt Miles City mellett borzalmas katasztrófa érte. A Miles Citytől keletre, Saugus Mont-nál történt vasuti szeren-

csétlenség eddigi mérlege szerint a katasztrófának 29 halottja, 65 sebesültje és 40 eltűntje van. Valószínű, hogy az eltűntek mind vízbe fulltak és holttesteik a Custer folyóba zuhant kocsik alatt fekszenek.

A szerencsétlenség egyébként a következő körülmények között történt:

Az utóbbi napok eszései megduzzasztották a Custer vizét, a vasuti hidfő megmozult és a vonat sulya alatt beomlott. A mentési munkálatokat a szakadatlanul zuhogó eső akadályozza.

A hid előtt a vasuti vonal kört ír le, így magyarázható, hogy a vonatvezető nem vette észre a hid rozoga állapotát.

Újabb csikágói jelentés szerint, az Olympic-expresszt Miles City mellett történt katasztrófájának színhelyén működő

Eredeti közlemény

„Bizonyára örömet okoz Önnek is”

irja többek között Johannes Bippus I. B. rodino (Jud. Cetates Alba) majd folytatja:

„...községünkben a Gastro D. gyógy-szer már a gyomorbetegnek egész tömegét által lett kipróbálva és mindenkit meggyőzően hatott úgy gyomorégések, gőrcsök és szinte már gyógyíthatatlannak tartott emésztési zavarok esetében, olyannyira, hogy napról-napra nő községünkben a bizalom ezen kiváló gyógyszerrel szemben. Bizonyára Önnek is örömet okoz ilyen híreket hallani. Kérem szíveskedjen címemre posta fordultával 2 üveg Gastro D-t utánvétellel küldeni, hogy kurámat folytathassam...”

Ezek mind tiszta tények, mikről gyomor-, bél-, epe-, vese és májbetegnek rövid kúra után személyesen is meggyőződhetek. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

segélycsapatok kiemelték egy hálókoszt, amelyben 17 halottat találtak. A halottak száma negyvenre emelkedett. Yellowstonenél, 80 kilométernyire a szerencsétlenség színhelyétől női hullára találtak. Valószínű, hogy a vasuti katasztrófa együttdőzotáról van szó.

Uj olasz-jugoszláv paktum, amelyhez Romániát is meg akarják nyerni

London, június 20. A Daily Mail arról számol be, hogy Jugoszlávia és Olaszország között új szerződés jött létre, amelyet Ciano és Sztójadinovics velencei találkozása eredményezett. A paktum szigoruan beleilleszkedik a német-olasz tengelypolitikába. A szerződés szerint a Keleti tengertől az Adriai tengerig eső országokat bevonják az új szerződés érdekszférájába, azonkívül Görögországot, Romániát, Bulgáriát és Törökországot akarják megnyerni a szerződésben való részvételre.

Amerika bojkottálja a szudetanémetek áruil

Prága, június 20. A szudetanémetek lapja mai számában a következőket írja: „Hiteles értesüléseink vannak arról, hogy az amerikai zsidóság bojkottálja a szudetanémet iparvállalatok áruilkeit. A bojkott különösen Newyorkban érezhető, de hasonló a helyzet a többi városokban is. Mivel Csehszlovákia és Amerika áruforgalmában a szudetanémet árucikkek játszó a fontosabb szerepet, ezért nem lehet csodálkozni azon, ha a szudetanémetek rövidesen ellenbojkottal fognak válaszolni.”

Rövidesen minden hadműveletet lehetlenné tesz a kínaiak és japánok közé ékelődő árterület

Sanghaj, jun. 20. Japán forrásból jelentik, hogy a Sárga folyónak a tizedrésze folyik medrébe, Kilenctized része újabb medéttá vált a Hankeu-Csengceu vasutvonal mentén. Az ár elborította a Hankeu városának védvonalát közt húzó területet és a Kaj-fengtől délre 150 kilométernyire levő területig húzódik. A kínaiak kénytelenek voltak kiüríteni Csau-Kaucseut, de a japánoknak sem áll módjában elfoglalni azt. Valószínű, hogy a hadviselő feleket rövidesen oly széles árterület fogja egymástól elválasztani, amely lehetlenné fog tenni minden hadműveletet. Csak a Jangceu-völgyében folyik még bizonyos haditevékenység.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

BUN DE IMPRIMAT

Schwartz Menyhértné orth. zsidó leányintézet. Gradea, Str. Ep. Clorogariu 8. Telefon: 12-11.

Fiu- és leánygyermek nyaraltatása Bratcán,

(fővonal, gyorsvonalat megálló). Az állomástól 10 percrenyire a hegyek között egészes kőépületben, por- és szélmentes helyen. Alkaldó felügyelet! Kirándulóhelyek. Sporttánár. Strand! Teniszpálya! Hízó-, nap- és légtúra! Mérsékelt díj! KÜTUNO REFERENCIÁK! Prospektus! Szezon június 26-tól augusztus 26-ig. Azon érdeklődők, kik az első turnusban akarnak résztvenni, helybeosztás céljából jelentkezzenek mielőbb.

Taxa postală plătită în nume No. 244716/928

10. Telefon: 1. Havonta 110, évre 600, egész földre: Havonta 12, egész földre: 120. „UJ KELET” banati zsidósága. Cikkünk forrás megjelölése.

Chamberlain

A chamberlain magának az önkéntesekhez sen. S mégis, lass. Amikor a cs. dött, az egész ményben lehangolaj ama kijelentésből kö. keleteurópai a. kivédésére. Par hét ma. dik Birodalom. hogy átlépjék. don minden f. Berlinel, meg. tüvés esetén f. védekezők mel. Ez az állás. kéltett az ér. csodálkozással. Egyszerre n. érezte ki C. mögül, az ang. lyel még egy. nek is számot. A tetek, a szemléltető h. nak körvonala. berlainet, aki. feltölgással és. levonja az ed. szerepnek kon. ciák szerint es. Azóta a cha. megnyitvánny. egyben még n. A chamberl. ril ki az ed. ben, hanem át. letileg vont k. sek és megval. Ezek az új. tások a pillan. érdeklőzést. konyssággal és. mely, ha me. reméljük, hog. keleteurópai. politikai és g. sen fogja mó. Baldwin v. Anglia határa. berlin — ug. az európai. Fekete tenger. Ennek az. ban az Arany. ősi angol sz. Chamberlain. érzékével tap. déseire, amé. tiük. Felsime. gazdaságilag. akkor is zsid. perialista tör. egyenest ellen. Eppen ezé. pozícióinak n. nak felhasznál. éreklvállalás. fogja folytat. Az első k. által Antark. kölesén Tör. angol világg. idején tudta. len német sz. rai követé. leplezetten h. Az első ki. tározottabb. és keleteuró. Ennek a. lentős mome. londoni tá. forrásból jö. nagy kölcsön. viai és gör. E kölcsön. Németország. ügyi és ga. fel helyesen. Már pedig

